

LO TEATRO CATALÀ

ANUNCIS
Y RECLAMS
à preus
CONVENCIONALS

PERIODIH SEMANAL INDEPENDENT

DE LITERATURA. ART, NOTICIAS Y ANUNCIS,

Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

Director: **D. Joan Brú Sanclement**

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
carrer Aribau
93, 3.er, 1.^a

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. . . 1.00 pesseta trimestre.
Fora. . . 1.50 » »

ULTRAMAR

Semestre. 7 pessetas
Un any. . 12 »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent. . . 10 céntims
Id. atrassat. . . 15 »

NOSTRE GRABAT

Bastaria dir qu' es lo d' avuy lo retrato de

D.ª Consuelo Montañés, pera que tothom compregués al véuerlo que 'ns referim á la distingida primera tiple de sarsuela que tantas temporadas ha fet en nostres colisseus y que tan generals y merescudas simpatías té entre 'l públich de nostra capital.

La Sra. Montañés ha treballat ab gran aplauso durant molt temps en los principals teatros de Madrid y de provincias, com també en los de Barcelona; y tant en las obras de la clàssica sarsuela

D.ª Consuelo Montañés

espanyola, com en las de género frances, com en las del repertori mes modern de sarsueletas, ha

donat gran importancia á tota classe de papers de que s' hagi encarregat, fent gala de una perfecta y clara dicció en la part declamada y de

una veu bonica y un bon estil de cant en la part lírica.

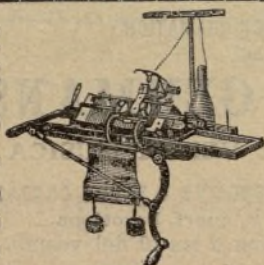
La célebre sarsuela *La Mascota*, de Audran, es sens dupte la de que major número de representacions n' ha fet la notable artista de que parlem, y ella li ha proporcionat una popularitat extraordinaria.

Avuy la senyora Montañés figura en la companyia del Tívoli y logra ferse aplaudir ab justicia en la part de Gavio-ta de la obra *Trafalgar*, á la que dona una acertada interpretació que

contribuix molt al major lluhiment d' aquesta sarsuela d' espectacle.

U. D. O.

VICTORIA

¡VICTORIA!

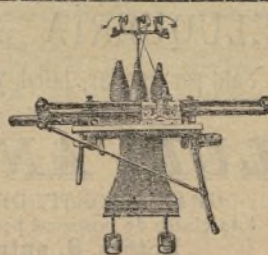
Es la máquina mes perfeccionada y la que proporciona la millor manera de guanyarse la vida á casa.

S' hi fan mitjas, calcetins, camisetas, y demás géneros de punt. Preus reduhits y ensenyansa gratis.

Pera tota classe de datos, dirijirse al operari constructor

N. AGUSTI MANYOSA

Archs de Junqueras, 4, 1.er

CONCORDIA

Un acte important

No pensábam parlar avuy encara del assumpte que 'ns fa péndrer la ploma; pero la forma de que s' ha valgut la nova empresa del teatro Calvo-Vico per' acabar l' anunci del programa de la temporada que 's proposa comensar próximament, nos inclina, y casi direm melló 'ns obliga, á no esperar mes temps pera parlar de un acte de importancia que intenta realisar aquet setmanari que ab acert y ab aplauso dels catalanistas dirigeix D. Joan Brú Sanelement y de qual direcció está encarregat accidentalment, per ausencia de tant distingit escriptor, lo firmant de aquet article.

A bon segur que nostre Director efectiu no voldria deixar passar la conveniencia de posar en coneixement dels lectors tots de Lo TEATRO CATALÁ la próxima realisació d' un projecte que, redundant en bé del art escénich del ben volgut teatro de nostra patria, es natural que desitji portar á cap un periódich que, com lo nostre, está destinat á procurá 'l progrés del teatro de Catalunya.

Si: no 'ns guia cap idea lucrativa al sostenir la publicació en que escrivim, ni 'ns alenta l' afany d' anar en favor de determinada empresa, ni de cap actor ni cap companyia en particular. Anhelem contribuir ab nostras foras, mes ó menos débils, á fomentar l' afició al teatro de la terra, y á aquet punt dirijim nostres cuidados.

Per aixó no 'ns passa desapercebut ni un sol estreno; per aixó 'ns ha dolgut inmensament la pèrdua de Fontova; per aixó 'ns lamentem del dualisme que perjudica generalment á la escena regional; per tal motiu vam organisar la funció extraordinaria á favor de la tómbola, cosa que en nostre concepte podia suavisar asperesas, perque rendir en lo teatro Romea un tribut á qui fón lo mes notable actor de Novetats, havia de ser degudament apreciat per empressaris y actors dels dos colisseus; y finalment, per semblant móvil portem fa temps la idea de efectuar un acte que por influir en lo pervindre de la institució que voldriam véurer sempre enlaurada.

Fins ara las funcions catalanas donadas en nostras salas d' espectacles, han estat sols mirall qu' ha reflectit principalment, entre las imatjes de bons poetas, la figura dominant del que s' ha trovat, com diu lo ditxo, encarregat de manejar las cireras.

Pitarra, per tal circumstancia y per son gran mérit reconegut y positiu, va figurá 'l primer en los dos teatros del carrer del Hospital en un dels quals ho es encara; Vidal Valenciano y Francisco de S. Vidal, estaban en primer terme al haverhi en Romea la primera Secció catalana que aquell va fundar; Torres (don

Pere Anton) era 'l preferit en Novetats antich fa molts anys y en lo Novetats nou, al estar, com si diguéssim, al frente de la Societat d' autors; Guimerá, descontent de Romea, va entrá y potsé iniciar la idea del Teatro Catalá instalat durant la última temporada en lo colisseu del passeig de Gracia, ab lo fi de ser lo mes preferit dels autors; y tot aixó ha portat com conseqüencia que 'l Teatro Catalá no ha rebut potsé encara, á pesar dels anys que té de vida, tota la vida y robustes que poden donarli tal volta alguns escriptors y poetas que no s' han cregut ab foras de amistat ó de interés ó de companyerisme dintre 'l negoci pera donar obras sevas en escena, per mes que en sa imaginació hagin sentit ideas capassas de produhir produccions de alcans inmens y de trascendental importancia.

Véurer, donchs, si existeix algun autor que, sense aprofitarse del seu nom, aspiri sol sab son mérit á conquistá honrós lloch que 'l col·loqui entre 'ls primers y entre 'ls mes dignes d' aplauso ó d' obtenir celebritat, y procurar la manera de que augmenti 'l repertori de produccions catalanas, y lograr que 'l major número possible de nostras actrius y de nostres actors obtingan mellors sous durant las temporades, y contribuir á que ab l' augment de funcions de nostres poetas, disminuheixin en Catalunya las castellañas que s' emportan de nostre Principat crescudas quantitats ben exageradas, que augmentan la reñda ó las injustificadas pretensions de escriptors de fora, autors d' obras sens mérit ni sustancia molts d' ellas, son cosas que considerem dignas de alabansa per part dels catalanistas, son cosas que 'ns proposem qu' arribin á ésser plantejadas, perque responen á un dels fins á que obeheix la creació de Lo TEATRO CATALÁ.

Mes ¿cóm lograrho aixó? No ho veyem dificil.

Falta qui s' ho proposi, y nosaltres desitjem probarho.

La restauració dels Jochs Florals ha donat á conéixer bon número de poetas que fan honor gran á Catalunya, y ab la celebració de tan típica festa moltíssims d' ells han despenjat la lira y han escrit composicions de mérit que, obtenint premi dels Jurats precisament per aquet mérit y no pe'l nom del autor que 'ls jurats ignoraban, han estimulat un y altre any las nobles esperansas de qui, á no anunciarse la otorgació de premis en honrós concurs, no s' haurán recordat potsé sisquera de péndrer la ploma pera escriurer ni un sol vers.

No hem de citar noms de ningú; pero es indubtable que son alguns los que han donat ample vol á sas aficions poéticas y 'ls qu' han estat distingits ab premis, accésits y mencions, que sense la felís circumstancia de reinstalarse en Barcelona la antiga institució de que parlem, á horas d' ara no sabrian que son cervell atresorés la llum del geni.

PELUQUERÍA ARTÍSTICA

Saló per' afeitar, tallar y rissar lo cabell,

DE

LLUIS ANGLADA

GRAN ASSORTIT DE PERRUCAS

y tota classe de postissos per' artistas de teatro

Boters, 8, entressuelo

ARXIU LIRICH-DRAMÁTICH

DE

BONNIN GERMANS

COPISTERÍA DE VERS Y MÚSICA

Se serveix per tot Espanya á preus baratos

Carrer del Vidre, 2, quart. Barcelona.

Despatx cada dia, fins á las 10 del vespre.

Ara be: si 'ls Jochs Florals han estat un gran pas donat per la poesia catalana, si han sembrat afició á sentir recitar composicions en nostra parla, si han sigut com la llevòr qu' ha fet neixer despues ufanosa la planta mes viva del catalanisme, la poesia dramática, ¿qué té d' estrany que al fundarse Lo TEATRO CATALÁ abriguésim ab carinyo 'l propòsit d' iniciar la celebració d' un acte, sino igual al de la festa anyal del mes de Maig, inspirat quant menos en l' esperit d' aquella y que pugui donar fruyts ó resultats ben profitosos?

Lo temps nos diu que las empresas no ho portarán á cap, perque aquestas miran sols ab preferència al bé que consideran propi d' ellas: los adjunts dels Jochs Florals mostran preferència per la poesia lirica: es precis, donchs, que la realisació d' un pensament de tal naturalesa surti d' altre punt, y es natural que aquest punt de partida siga un periódich que, pe 'l sol fet de dirse Lo TEATRO CATALÁ, ha d' anar á favor de la institució escénica de la regió ahont se publica.

Ja l' any passat voliam fer un certamen; mes l' época en que vam venir á formar part de la premsa no era apropiat, ni sabiam lo favor que 'l públich nos dispensaria.

Avuy es altra cosa: som ja coneguts en lo camp catalanista; tothom ha vist nostra imparcial conducta; son ben vistas nostras aspiracions; tenim lo favor del públich, y aixó 'ns fa créuer que 'ls poetas respondrán á nostra veu.

Per totas aquestas rahons, y perque sabem que la empresa del teatro Calvo-Vico pensa organisar al iveru funcions catalanas, preferint lo mérit de las produccions als noms dels autors ó als compromisos personals, hem resolt procedir aviat á fer un Certamen teatral catalanista que tindrà lloch en los primers dias de Desembre y quals bases anunciará aquesta Direcció dintre de pochi dias, á fi de que 'ls que vulgan concórrehi, sapigan los premis que 's donarán y las ventatjas que ab aquest acte important pot esperar la causa de nostre teatro regional.

JOAN PERELLÓ Y ORTEGA.

Lo Tetro Catalá

FORA DE LAS GRANS POBLACIONS

I.

Pochs dias fá que m trobo allunyat de Barcelona, foco del despertament catalanista en totas sas manifestacions, desde la literatura que ha donat vida al modern teatro catalá, fins á la política que ha creat en Catalunya lo despertament de la reivindicació dels drets autonómichs de nostra Pátria, y varias son ja las observacions anotadas respecte á lo poch que arriba á las petitas vilas catalanas lo mo-

yiment de renaixensa, tant en un sentit com en altre.

En tota la provincia de Tarragona nos troben ab una sola associació catalanista: es la fundada desde fa anys en la important ciutat de Reus, quina veu no ha lograt repercutir en cap mes població, si exceptuem Valls, hont nasqué y morí rápidamente lo Centre Catalá fundat no fá molt temps. Y en ciutats de la vitalitat de Tortosa y vilas com Falset, Mora d' Ebro y La Selva del Camp, ab prou feynas saben de que 's tracta al sentir parlar de catalanisme. Descuit gran es esta falta de propaganda de nostres ideals, puig mentres nostre causa no arrela fundament en los pobles y vilas, mentres lo pagés no la comprenga, no será may popular ni contarà ab tots aquells elements que son indispensables pera arribar al desitjat triomf.

Lo teatro catalá se troba casi tant ignorat com la doctrina política en los llochs de que parlo, y 's veuen ab pena representar en los teatros de poblets menuts dramas y comedias castellanas que horripilan de sentir en boca de aficionats que hi fan tot lo que hi saben; pero que distan molt de saberne prou pera ferho mitjanament passador.

Ja sé jo que no pot demanarse als aficionats de un poble petit la justesa ab que treballan alguns de societats de Barcelona; pero no es pas aixó lo que volem dir. Nostra critica se refereix al llenguatge y no á la mimica y caracterisació de personatjes, puig mentres aquestas parts resultan moltas vegadas acceptables, en cambi lo llenguatge es sempre tant dolent que mou á llástima, y tot lo mes que s' hi troba es algun que altre actor que recita mitj bé los versos; pero sense vida, sense comprensió perfecta, sense profundisar lo pensament del autor de l' obra. Aquest modo de presentar lo teatro, fa descendir la representació d' obras sérias á la categoría de funcions de sombras ó de putxinel·lis, cosa á la qual déu posarshi remey.

¿Cóm? No es pas tant fácil lo ferho, com lo senyalar lo mal. Los cómichs de que tracto son gent jove que han surtit poch de sas poblacions respectivas, y com en ellas lo mestre d' estudi té obligació de ensenyarlos la llengua oficial, aixis ho fá y lo jove alumno, al possehir quatre mots mal apresos de llengua castellana, ja 's creu superior á quants dels seus companys no saben dir los disbarats qu' ell diu. Luego completa sa instrucció llengüística ab la lectura dels diaris que cauhen en mans sevas y d' alguna novela escrita també en castellá, y ja 's creu un home completament ilustrat. Vé 'l dia que en lo teatro del cassino del seu poble 's tracta de fer alguna representació, y sense vacilacions escull un drama castellá pera posar en escena.

Los catalans diu no li agradan y que mellors son los autors castellans.

Com no l' hi han ensenyat á llegir en catalá, ¿qué té de fer sino lo que fá? Y lo cas es que no escullen comedias senzillas, sino que posan en escena dramas d' Echegaray y se 'n van al repertori clássich fent malbé á Moratin y Calderon.

Dos procediments hi há á seguir pera retornar las produccions catalanas á las taulas dels teatros de las poblacions poch importants, y vivament los recomanem á las societats catalanistas de Barcelona y de Catalunya tota. Consisteix un d' ells en que se fomenti per tots los medis possibles la creació

GRAN DEPÓSIT DE PIANOS
F. HENRIQUEZ Y COMPANYIA

Balmes, 31.—Barcelona

VENDAS Y CAMBIS DE PIANOS Y ARMOVIUMS AL CONTAT Y Á PLASSOS

En aquesta casa 's venen mellors pianos y ab major baratura que en cap altre magatsem de Barcelona.

Polvo de jabon perfumado

— PARA AFEITAR —

— FÁBRICA —

DE RAMON PUIG Y HUMBERT

Calle del Sauco, n.º 1. CANET DE MAR

Paquetes de peso 400 gramos á 1 peseta cada uno y al por mayor 25 por ciento de bonificación.

de Centres catalans en las petites vilas, ja creant societats noves, ja posantse directa ó particularment en relació ab los molts cassinos existents, recomanantlos la compra pera sas bibliotecas respectives, de llibres escrits en nostra llengua y la representació d'obras propies de nostra escena. Podria entre los entusiastas per la propagació de la literatura de la terra, ferse recull de llibres catalans pera regalar á varias de las societats ditas, á fi de comensar á despertar la afició y la emulació d'unas ab otras, y per aquest camí, si la propaganda fos constant, s'arribarian á aclimatar en las poblacions rurals las obras de nostres autors y viuria lo teatro regional ab més esplendor, fugintne poch á poch la grotesca representació de comedias forasteras.

Lo segon procediment lo creyem de acció encara mes práctica que lo acabat de exposar y será objecte d'un altre article.

J. BRÚ.

Gratallops 15 Agost 1891.

A tú.

Desde 'l dia primer en que 't vaig véurer,
(hora qu' he benehit moltes vegadas)
mirante foll d' amor, tú ab tas miradas,
que m' estimabas molt me vas fer créurer.

Ab aquesta il·lusió, dos anys escassos
d' aquell jorn han passat, y quant més creya
que 'l teu cor era meu, quant en tu veyia
l' ángel del cel que anaba guiant mos passos,
desdeny en lloch d' amor sols en tu trobo,
desdeny odiós que lo meu pit tortura,
y al véurer qu' he perdut ja la ventura
si esborro del meu cor ta imatge probo.

JAPET DE L' ORGA

REVISTA D' ESPECTACLES

TEATRO GAYARRE.—Constant en son empenyo la empresa de aquest teatro, de fer conéixer lo gran repertori, ha posat la passada setmana altra ópera de gran espectacle en escena. *Lo Roberto*, de Meyerbeer no es ópera de fácil execució; al contrari, ofereix innumerables dificultats que traslluhiren en las primeras representacions á pesar dels esforços del infatigable mestre director Sr. Perez Cabrero y de la bona voluntat dels artistes encarregats dels principals papers.

Nostre humil parer es que ab los elements artistichs ab que conta la empresa en aquets moments, se temeritat poch disculpable posar en escena óperas de la importancia de la de que tractem, y á més per tothom de sobra conegudas. ¿No valdria més, mercantil y artísticament, reforçar la companyia y donar altres óperas no tan sobadas, de las anunciadas en lo cartell?

Divendres s' anuncia lo debut en lo teatro y en sa carrera, ab *Il Trovatore*, de un jove tenor, segons

creyem, valencià. Si aquestes ratllas arriban á poder d' ell, que prengui la bona voluntat que 'ns guia, y que segueixi nostre consell: que no canti més. La tolerancia que empleyem ab lo debutant no podem de cap modo tenirla ab la Direcció artística del teatro, perque de sobras sabia ella que aquell jove no havia de satisfer al públich, resultant de tot aixó que los *paganos* passaren una nit molt aburrida, puig los demés executants tampoch brillaren per sas condicions naturals ni artísticas. Aquet mateix *Trovatore* se doná dissapte á la tarde, en carregantse de la part de Manrich lo senyor Llurià, qui vá lograr ferse aplaudir repetidas vegadas demostrant que si sa ven té alguns defectes, en cambi ell té talent de sobra pera desimularlos y lograr l' aplauso. També cantá dit artista lo diumenge á la tarde lo Raoul de *Gli Ugonotti*, substituint al senyor Angioletti, com las Sras. Gay y Calvera substituiren á las Sras. Bassi y Fábregas. La Sra. Calvera té condicions pera fer carrera, perque sa veu es bonica y té escola: mes debem advertirli que una contralt no es un soprano lleugera y que totas aquellas *fioritures* qu' ella anyadeix al final de las pessas, hi son extemporáneas y potser també de mal gust. La artista deu concretarse á cantar tot lo escrit pe'l mestre, y res mes, que qui fa aixó bé ja fa prou. Per final, que 'ns perdoni la Sra. Calvera si li fem notar que no cuida prou de refinar lo elegant patje d' aquella rica y elegant cort de Fransa.

Pera aquesta setmana se prepara *Fra Diavolo*, la bonica y xamosa ópera d' Anber, de qual interpretació estarán encarregats las Sras. Curieses y Fábregas y los Srs. Lluria, Serarzi, Thos y Campins.
—U. D. O.

Tívoli.—Concerts de Euterpe.

No'ns equivocárem profetisant un gran plé pera lo sisé concert d' aquest any, y será sempre aixís mentres los esforços de la Societat Euterpe y de son director siguin tant voluntariosos com ho son actualment, per qual motiu lo públich correspon ab sa presencia, en tanta manera que, de continuar aixís, creyem que sería necessari augmentar lo número de concerts que 's donan cada temporada.

Lo que'ns ocupa signé importantíssim: comensar per *La Caceria*, de Clavé, que com ja suposárem, ressaltá molt més aquesta vegada que en lo concert anterior. La sinfonia sobre motius populars catalans, número 2, de J. Ribera, signé, com sempre, escoltada ab gust y molt aplaudida. L' aiborada á veus solas *De bon matí*, de Clavé, s' assaborí com valiosa joia que sempre sembla nova, descobrintshi cada vegada armonias y bellesas desconegudas. *La danza bohemia*, de F. Brunet, fèu sentirse per segona vegada y poguent apreciar millor que en sa primera audició lo mérit de la mateixa, ja que 's veié que 'ls executants la dominaban ab més perfecció.

Posá fi á la primera part la bellíssima composició á coro y orquesta *El cup*, de C. Ribera, lletra de Apeles Mestres, qu' es una joia de preu pera la música catalana. La molta més seguretat en sa execució signé motiu pera acabar d' apreciarla mellor y promóuer l' entusiasme del públich, ab tot y tenir la fatalitat d'estar colocada en l'últim número

LA GRAN EXPOSICIÓ

poema festiu en XXV cants y escrit en varietat de metros per

JOHN MOLAS Y CASAS

Un tomo de 270 planas ilustrat ab 210 dibuixos y grabats de R. MIRÓ FOLGUERA
3.ª edició.—Preu, 5 pessetas.—Se ven en las librerias y en la Admintració de la Galeria Molas y Casas,
Hospital, 12 y 14, 2.º—BARCELONA

de la primera part, perquè hi ha alguns que tenen la costum, que no 'ns cansarem may de censurar fortament, d' aixecarse avans de acabar la composició, molestant als demés concurrents. Tota vegada que 's veu cosa difícil l' evitarho, aconsellàriam a la direcció dels concerts colocar en dit número una pessa á orquesta sola y fins de no molta importància.

La nota dominant del concert era lo primer número de la segona part; aixó es, l' estrenó del himne á coro y orquesta, de Goula (pare) y lletra de Apeles Mestres, que té per títol: *Fraternitat*.

Ab aquest motiu siguié justa la espectació y silenci ab que 'l públich estigué desde l' instant en que tots los executants, ocupant sos respectius puestos baix la batuta de Goula (fill), indicaren que anaba á sapiguerse 'l fallo del públich, lo que no pogué ser més satisfactori, ja que desde las primeras notas se 'l féu seu al apreciar la felís unió de lletra y música que ab entussiasme aná seguint sentintse com un remor de commoció al escoltar las valentas notas en que recau lo crit de:

¡Avant! ¡Humanitat, fes via!

Lo temps va al devant teu y 'l temps t' ha de jutjar.

Y ja de aquí fins al final, semblaba estar ab engunia esperant l' entussiasme un punt apropósit pera desfogar. Aquest siguié 'l final de la composició, en que 's féu una carinyosa y justa ovació al autor senyor Goula (pare), que siguié buscat y portat á pèndrer la batuta, fentnos sentir ell mateix la composició en sa totalitat, y no cal dir si hi hagué entussiasme de nou sentintla per segona vegada baix l' impuls de qui l'havía inspirada, per quin motiu rebé altra ovació tant ó més entusiasta que la primera.

Vingué després la nova audició de una hermosa gavota de Bolzoni, pera instruments de corda, que siguié molt aplaudida. A continuació féu sentirse l' himne *La Marsellesa*, apropiat al catalá per Clavé en coro á veus solas. Signé ben executat, distingintshi notablement lo baix senyor Gil Rey, encarregat de la part de solo y de la que 'n tragué bon partit ab sa clara dicció, cosa importantíssima y per demés descuidada quant hem tingut de sentir cantar en catalá á algun de nostres cantants. Aquesta pessa tingué de repetir-se.

La sinfonia *Rienzi*, de Wagner, tingué bona execució, sent justament aplaudida.

Y posá fins á aquest concert la bonica redova, *La violeta*, de Clavé, que agradá molt deixant lo desitj de sentirla novament.—T. GRANER.

Festa major de Gracia

Pocas vegadas s' ha vist tant animada la vehina vila com en la festa de aquest any. Los vehins dels principals carrers han rivalisat en gust y esplendís, quedant en primer lloch los del de S. Joan ab sos adornos estil arabesch y un hermós pabelló de ball al aire lliure; de la Lealtad ab sa torre Eiffel de fusta; Bonavista per sa senzillés y 'ls ben trovats escutts de *bona vista*, estant en primer terme lo carré Major ab las arcadas de gas que produhiren molt

gran efecte. Donaba major lluhiment al adorno de dit carrer, gran número de banderas catalanas de grans dimensions, lo que consignem ab lo major gust y desitjem que 's propagui.

Totas las societats se esmeraren en donar bonas funcions lo primer día, quin programa siguié aquest:

«La Banya,» *Las esposallas de la morta* y *A pel y á repel*.—«La Granada» *Rey y Monjo*.—«Círcol de Propietaris,» *Mam'zelle Nitouche*, *Un gatito de Madrid* y *Toros de puntas*.—«Foment Protector,» *Los lobos marinos* y *Los baturros*, y lo «Foment Catalanista,» (aquí vé 'l bó) *Para una modista un sastre*, *Por asalto* y *Tocar el violón*. Si tot lo catalanisme que saben fer los senyors de tal socitat es aqueix, estigueren molt justos al escullir la última de las citadas pessas. Casi valdria la pena que cambiessin de títol á aquella socetat, perquè ésser catalanista, gastar pan y toros y representar obras castellanas, son cosas que no poden anar per lo mateix camí.

En lo teatro Principal, la companyia del senyor Colomer posá en escena *La criada*, *¡Dorm!* y *Ki-ki-ri ki*, siguent molt aplaudits tots los artistes y especialment las Sras. Mateu y Colomer y 'ls senyors Colomer y Roca (*Pajarito*).

Los castells de fochs disparats en los carrers Major, Maignon, Llibertat, Quevedo y plassa de la Vireyna, si no sigueren nous, entretingueren á los milers d' espectadors que 'ls contemplaren.

PAU ROCH.

SECCIÓ DEL GRACIÓS

Exclamació.

¡Oh, divina Providencia!
Vos que tot ho podeu fè,
escolteu lo que us diré,
que es de molta transcendencia.
¡Escolteu, qu' ab reverencia
demano sols humilment
una sort més floreixent;
si pot ser una rifeta...
puig desde que sòch poeta
no sé 'l qu' es menjar calent!

J. CASANOVA VENTURA.

Epigramas.

Dins del mar ab la tempesta
fa nit l' hábil mariner,
y al fers' fosch, dins ma butxaca,
ja no hi queda un sol diner.

Saltan los aucells al bosch,
salta ademés la llagosta,
y 'l día que jo m' enfadi....
saltará també la sogra.

ESPANTA BÓLITS.

Carme, 33

Máquinas de cusir, máquinas de fer mitja

SANTASUSANA

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller pera adobar tota classe de máquinas — Se ven á plassos y al comptat

Carrer del Carme, 33.—BARCELONA

Carme, 33

Aparatos para pendre dutxas.

Tenint un dia en la mà
la Rita un bano molt bó,
com feya molta calor
son promés li demanà
que li deixés una estona.
Y respongué la minyona:
—Ni tant sols una miqueta.—
Y ell llavors, cremat, digué:
—Pues jo no t' estimaré
si no me 'l deixas, Riteta.

MANEL GRASES.

Una partida de pilota

A mon amic A. Gibert (Antonet del Corral)

SONET

—¡Saco!—¡Va!—Fora 'l tres, ben forta y alta—
—Tórna de revés.—Tírala al frere...
Tanto, noy, es per ells.—¿Hem perdut ara?
—Sí, home si, ¿qué no has vist que ha sigut falta?
—¡Saco!—¡Vinga!—A la esquerra, corra, salta...
Altre cop hem perdut—¡Ay ay, la mare!
—¡Igualada á catorze—¡Uy! encara
n' hem de fer quatre mes; ¡aixó m' exalta!
—¡Vinga!—¡Va!—Dá-li fort, que torna morta
¡Voto á n' ell! home, dú la pala forta.
—Pela al saque—Hi va—¡Pesseta al resto!
—¡Fora! fuig que la torno desseguida...
Tanto d' ells—No m' haguessis tret del puesto
—¡Ja va 'l loro!!—Donemlos la partida.

DOMINGO BARTRINA.

Excursions per Catalunya

MALATOSQUER

Estem ja de plé en la época en que la temperatura excita 'ls habitants de las grans ciutats á deixar sas confortables casas per evitar lo xafagós calor de l' estiu: hi ha famílies que 's dirigeixen allí ahont hi abundan las diversions; altrás aprofitan lo temps en fer excursions científicas que además de distréurer, il·lustran á qui las fa, perque demostran l' estat en que 's troban las costums populars y las maravellas de la naturalesa.

Pera lograr lo avans dit, pochs territoris son tant apropiats com la comarca olotina, lo país ahont desde que li doná son nom lo godo Olof ó Ataulf, fins á la fetxa en que fou recorregut pe'ls batallons capitanejats por en Savalls, tantas gestas han fet derramar abundantment la sanch humana.

Lo mellor remey pera lograr que tan desastrosas lluytas no 's repeteixin, seria la construcció de carreteras, carrils y tramvias, perque falicitarian lo desarrollo de la riqueza que contenen sos casi inaccessibles boscos d' alsinas, faigs y roures; pero pensar aixó en Espanya es poch menos que esperar que 'ls olms produheixin peras. perque ni 'ls go-

bernants poden aténdrer á gran cosa mes que á defensarse dels virulents atachs dels numerosos aspirants á cobrar del pressupost, ni molts dels vehins de comarcas análogas á la olotina, desitjan que arrivi fins á ells la moderna civilisació.

Pero deixant apart aquestas consideracions y concretantme á parlar de las bellesas naturals que conté la pàtria dels distingits Fontanella, Bolós, Estorch, Paluzie y molts altres apreciables olotins de que fa menció l' últim de dits senyors en sa historia d' Olot, diré que son altament dignes de ser estudiats los estinjits volcans é inmensas masses de petxinas ó carcullas petrificadas que rodejan als primers desde Coupe y Montpezat en la Auvernia. ó sia en la antiga Aquitania primera, fins á la catalana vila d' Hostalrich, sent lo Malatosquer ó territori situat entre Olot, Santa Pau y Cugolls, lo mes digne de ser visitat.

Allí, com á datos històrichs, se troban erigidas en llochs deserts, molts creus que recordan desgracias casuales y fusellaments d' infelissos que, ab rahó ó per venjansa, foren calificats de lladres y de espías: allí hi ha cementiris de campanya en los que de quant en quant 's comet la profanació de ballarhi sens respecte á la deteriorada creu de pedra que presencia muda dits actes, que son actas propis del temps de la barbarie.

Pero d' aixó tan sols ne son víctimas los que, com lo ingles Stauley, tenen suficient valor per residir entre aquells émulos de l' assés de San Hermenegildo, aixís com dit explorador n' ha tingut diferents vegadas per atravesar los salvatjes territoris africans, pues los transeunts no corren cap perill en temps normal.

Además, en dit país hi habitan los delegats de diferents associacions excursionistas: tals son los germans Vayreda, en Joseph Berga, en Joseph Saderra, en Ramón Bolós, en Joseph M.ª Basil y l' Ildefons Igual.

Los primers resideixen dins de Olot; lo últim prefereix viurer entre flors y rossinyols, entre lavas y moluscos petrificats, en sa humilíssima casa anomenada *ca 'l Cucut*, de la que te de pagar lloguer á pesar d' haverla costejada á forsa de privacions y treball, á causa d' una de las intrigas que tant freqüents son en nostra pàtria ahont los plets son interminables, com si 's volguessin imitar los costums dels habitants de la isla N. 61, de que 'ns parla la célebre novela titulada *Los piratas del Misisipi*.

Desde allí, envia articles polítichs, científichs y poétichs á diferents publicacions periódicas, y críticas d' obras teatrals; desde allí ataca la pornografia y la poligamia, y allí escriu idilis d' un estil tan senzill com veridich; pero si algú vol conèixer aquell territori y va acompanyat d' algun fanátich, ni li aconsello que 's deturi á ferli preguntes, per que á pesar de que en tots sos escrits defensa la moral catòlica, es fill de Barcelona, ha passat llarch temps á París, Lió y altres poblacions francesas y no te pas idees de fanatisme.

En la comarca que motiva aquest escrit s' usan los següents adagis.

«L' apotecari d' Olot, preu per preu se ven las medicinas.»

«Lo pare Déu predica lo que no creu.»

«Quant Barcelona era prat, lo bosch de tosca era ciutat.»

CÁPSULAS MORRUOL TÓNICH RECONSTITUYENTES

DEL DOCTOR PARELLADH

compostas de Morruhol (principi actiu del oli de fetge de bacallà)

PEPTONAT DE FERRO É HIPOFOSFITOS DE CALS Y SOSA

La gran popularitat que en poch temps han lograt las Cápsulas del Dr. Parellada y l' ús constant que 'n fan los metjes, son lo millor testimoni d' aquest remey eficaç y conegut ja en tot Espanya.

LAS CÁPSULAS TÓNICH RECONSTITUYENTES

s' administran ab éxit en las clinicas de la Casa de Misericordia, Casa de Caritat y en los hospitals de Santa Creu y del Sagrat Cor, ahont han sustituhit ab ventatja al oli de bacallà, de tant difícil y repugnante administració.
Preu de la capsa de 40 cápsulas, pessetas 2.50. Venta al en grós, farmacia d' Escrivá (Fernando VII): á la menuda, en todas las farmacias

«De Olot, ni dona, ni porch, ni home tampoch.»

«Qui no viu á Olot, no viu en lloch.»

«A Olot hi ha molts católics, apostólics y formatges de Holanda.»

Pero consti que en dita vila y comarca abundan las personas dignas de gran consideració, per mes que com en tot altre país hi nagi individus dotats de costums extremadament ridículas.

UN EXCURSIONISTA.

SECCIÓ DEL PIROTÉCNIC

Un intencionat escriptor que's diu á si mateix Ruch Nafrat, nos ha enviat un farsell; pero no un farsell de roba bruta jey! no!, sino *Un farsell d'epigramas catalans* que n'hi ha de nets y de bruts.

Tots van be; pero anirian millor si antes d'imprimirlos n'hagués escombrat alguns.

Per lo demés, en ells hi ha picardia y llejintlos se veu que l'autor ni es Ruch ni es Nafrat per més qu'ell ho digui aixís.

¡Ah! y gracias..... del plat, vull dir, del llibret.

Escena en l' «Alhambra»

—¡Mosso! cinch granisats de maduixa.

—¡Cinch de maduixa! (Pausa)

—¡Quina calor!

—Ara 'ns refrescarem.

—¡Ay! tio. Ja 'ls portan; pero miri, porta sorbetes ab neulas.

—¿Neulas?

—Mirilas, que llargas y primas.

—Serán parentas del mal dia.

—¿Y las culleretas?

Mosso—No 'n donan.

—¡Ah! ¿hem de xupar com en un viveron? Ara 'ns tractan de criaturas.—

Y tots cinch xupa que xupa, fins á deixar buydas las copas.

Y acabat digué 'l tio, tot pagant.

—¡Es bonich que 'm obliguin á xupar, y sobre tot, que hi obliguin á senyoras y senyoretas!—

Senyors duenyos de l' «Alhambra», aixó no fa guerrero.

Vallesi es á Italia.

Aldo Barilli es á Italia.

¡Veyam si entre tots dos triarán la nata y flor dels bons cantants!

¡Ah! y la flor y nata de las bailarinas, porque sabem que 'n enviarán per telégrafo una de las mellors pera que debuti en lo teatro Calvo-Vico que té ajustada la porta mentres contracta artistas que 'l fassin viurer.

¡En Vallesi ray! deixeu-lo fer que, coixejant y tot, ja sab ahont va.

A Gracia hi va haver castell de fochs.

Pero va plourer.

Va sé' un castell mullat.

De modo que va haverhi al plegat espetch d'aigua y espetch de cohets.

LO POLVORISTA.

REUNIONS PARTICULARS

CLARIS.—La funció que aquesta distingida Societat doná dissapte á la tarde, sigué de carácter extraordinari, per estar dedicada á la memoria del gran patrici quin nom dú la societat.

Se posá en escena lo preciós drama de Conrat Roure *Pau Claris*, desempenyat ab aplauso per la senyoreta Garrido y los senyors Bars, Bové, Boada, March y Camprubi.

En l'intermedi del segon acte al tercer, los socis senyors Manso y March, llejiren poesias dels senyors Soler (Pitarra), y Guimerá, y lo senyor Cirugeda doná lectura á un important treball biogràfic de Pau Claris, original del president don Joan Reverter.

Després de la funció hi hagué l'acostumat ball de societat.

La concurrencia, que sigué numerosa, va surti complascuda y per nostra part debem felicitar á la societat que, junt ab sas festas de distracció y entreteniment, sab dedicar, com en aquest dia, recorts als homes que ab sos fets llegaren gloriosa historia á nostra pàtria.—J. XIMENO.

LO CAU DELS DISTRETS (Putxet).—Lo dissapte dia 15, va donarse en lo local d'aquesta societat una brillant reunió ab funció dramática de la que 'ns ocupem pera correspondrer á la invitació que 'ns va remètrer.

Dos obras catalanas y una de castellana y lo corresponent ball, constituhan lo programa.

En las primeras, que van ser las darreras per ordre d'espectacle, s'hi feren dignes d'aplausos la senyoreta Taulé y 'ls senyors Gimenez, Guasch, Madriguera y Pujol.

Eran tals obras lo monólech *Lo setè, san matri-moni*, que va dir molt bé 'l Sr. Gimenez, y *Pluja d'estiu*, ben interpretada per los aficionats qu'hem dit.

La pessa castellana ab que va comensar la funció, fou *El novio de D.ª Inés*, interpretada per la senyora Torres, senyoretas Taulé y Lara y senyors Pujol y Sanz.

Hem de tributar nostres elojis als joves dits y especialment á las senyoras que sense dedicarse á la carrera del teatro y treballant sols d'afició, van demostrar bonas disposicions en lo desempenyo dels seus papers.—P. de R.

Cantars.

Cada desengany que m' donas
es un salt que fá l' meu cor:
no hi tornis, que saltant, nina,
pot ben caure y ferse un bony.

MAYET.

Las fullas de la esperanza
que naixen en nostre cor,
cauhen totas quant arriba
del desengany la tardor.

J. T. y R.

PAPER DE FUMAR

PLANAS

Marca registrada

Deposit: Unio, 2. — BARCELONA

FÉLIX CARRERAS

21, Riera Baja, 21

Unich representant de la acreditada Casa Biraghi de Milán. Especialitat en corassas y armaduras complertas. Gran assortit de cinturons, diademas y altras joyas, en diferents metall propis pera vestuari de teatro.

Se lloga y se serveix per temporadas complertas mediant contracta, encare que siga per obras de gran espectacle.

PREUS SUMAMENT MÓDICHS

SALÓ DE DESCANS

D. J. Oromí Arús nos ha dirigit una carta dient-nos que estranya no publiquessim dades de la senyoreta qual retrato varem posar en lo número anterior. Ja allí déyam la causa; pero comprenent que no li falta, fins a cert punt, rahó al comunicant, en obsequi d'ell y de qualsevol altra persona que com ell pensi, hem enviat la carta al amich nostre que 'ns va portar 'l grabat (puig' avuy se troba en l'extranjer), y si 'ns remet algunas noticias biográficas, las hi donarem publicitat.

De tots modos, tinga per entés lo senyor Oromí que sols una circumstancia inevitable 'ns va obligá a obrar com va obrar aquesta Direcció, y crega no abusarem de la bondat dels lectors donant grabats sense acompanyar ab ells noticias explicativas.

Sabem molt bè lo que 's mereix lo públich y no hem de desaténdrel may per part nostra.

* * Lo teatro Calvo-Vico está de enhorabona. Los valencians hi han portat animació y, segons sembla, hi han portat indirectament una empresa activa y de diners que l'animará més.

Demá passat ja podrem véureho, per quant déu inaugurar-se la nova temporada ab funcions de balls d'espectacle que alternarán ab comedias catalanas, novas algunas d'ellas.

Los balls escullits son *Zulima*, *Clynea* y *Despues de la victoria*, dels que 'n tenim bonas noticias, y serán executats baix la direcció del Sr. Tarrida per un personal de més de 70 personas entre primeras parts, músichs, bailarinas, totas jovas y guapas (perque las hem vistas), figurants, nenas y comparsas.

Las pessas novas son: *La carta del fill de 'n Roch* (que s' havia presentat a la empresa de Romea), *Un home de palla*, *Un gran recurs* y *Un vestit nou*.

* * Durant los dias de la festa major s' inaugurarà un teatro a Granollers. Creyem que hi treballarà la companyia de D. Vicens Miquel.

En lo Cassino, segons «Lo Congost», tractan de lluhir-se. Han contractat una companyia d'òpera pera fer cantar *Carmen* y *Dinorah*, per artistas que tots sons catalans.

* * Lo Sr. Eduardo Sanchez va desempenyar la part de protagonista en la pessa *Lo pollastre aixelat* en la última funció de la societat «Lope de Vega». Per un descuyt no ho deya nostre redactor en la ressenya publicada y ho fem constar avuy, en obsequi al interessat, per encàrrech del Sr. Ximeno.

* * La primera actriu donya Virginia Perez que ha permanescut llarga temporada en Madrit, se troba entre nosaltres.

Desitjem que tan distingida actriu trobi ajust en algun de nostres teatros.

* * Los artistas que forman la Secció catalana de la companyia del teatro Calvo-Vico, son las senyoras D.ª Esperansa Cufí, D.ª Carolina Losada, D.ª Candelaria Tarés, D.ª Isabel Urquijo, lo primer actor cómich D. Lluís Millá, y 'ls actors don Emilio Guilemany, D. Esteve Serradó, D. Francisco Bals, D. Joseph Guardia, D. Ricardo Güell y don Joan Martí.

* * La Srta. Roca, filla del aplaudit actor don Sebasliá Roca, entrarà a formar part de companyia de Novetats desde Octubre propvinent.

* * La nova bailarina de rango francés que ha ajustat la empresa de Calvo-Vico, es la jove artista Srta. Barbisan, una de las primeras d'Italia. Sabem que demá surtirà de Milan, ahont se troba, venint directament a Barcelona.

CAVILACIONS

MUDANSA

Es lo millor per menjar
lo *total*, posat ab *e*;
qu' es consonant 's veu bé
lo *total*, posat ab *e*;
es molt alt l' arbre, Magí,
qu' es *total*, posat ab *i*,
y a las nits sempre tinch jó,
molt *total*, posat ab *o*.

RIFRONT

—Ton germá ¿s diu Adjutori?
—No té pas tal nom, Peret.
—¿Se diu tal volta Anicet?
¿Camilo, Enrich ó Gregori?
—No.
—Donchs quin nom es? ¿Avit?...
No 'm fassis fer més la mona.
—Es un que lo mateix dona
del dret que si está invertit.

GEROGLIFICH

PIT

jo RE EL AR

E K A

JORDI MONTSERRAT

Soluciones a las cavilaciones del número 42

Xaradas: 1.er *Panera*. 2.º *Martos*.

Xarada conversa: *Company*, *Claudi*.

Geroglifich: *Entre mar istmes*.

Las ha endevinat lo Sr. Albert Rosal y Emili Mestres (de Vilafranca del Panadés), que poden enviar a recullir lo exemplar de *Bocetos literarios*.

Los que envihin endevinadas las soluciones a las cavilaciones del present número y del que seguirá, obtindrán un exemplar del drama *La boja*, del Sr. Guimerá.

Correspondencia particular

C. Mas (Vilafranca): lo del seu amich no vá prou bé.—M. Gardó: ja aprofitarem alguna cosa.—J. Umbert: de vosté no.—J. Canal: tot es comensar.—Joan Feliu y J. M. Feliu: van bé y ja ho veurán en algun número.—A. Rius: lo articlet no 'ns satisfá; pero posarém alguna cosa.—D. Bartrina: ara es temps de veda.

Tipografía Susany y Compañía Muntaner 36.—Teléfono 873

CONSTRUCCIÓN DE TEATROS SERVEY COMPLERT Y BO pera guardarropias

Per informes y detalls, dirijirse al fuster del carrer de Caspe, 73,
al costat de la botiga de comestibles

BARCELONA

PREUS

de tarifa pera publicar anuncis en aquel periodich

Tot lo peu de plana. . dos pessetas per inserció
Dos anuncis en plana. una » » »
Tres anuncis en plana 75 céntims » » »

Fent l' inserció per un trimestre s' hi fa rebaixa